

Opracowanie: **HALINA BEDNARSKA**

GRAND CANYON – Wielki Kanion Kolorado

15 lutego 2018 roku, WBP w Krakowie

(streszczenie wykładu)

Jedna z moich 2.tygodniowych rodzinnych podróży po USA kilka lat temu prowadziła z San Francisco do Yosemite oraz Królewskiego Kanionu i Parku Sekwoi, a następnie całodzienna jazda przez Pustynię Mohave do **Wielkiego Kanionu położonego w północno-zachodniej Arizonie**. Stamtąd, mijając Jezioro Powell dojechaliśmy do Bryce Canyon, a potem do Zion Canyon (w Stanie Utah). Zwiedzanie zakończyliśmy w Las Vegas, skąd samolotem udaliśmy się do Chicago na lotnisko O’Hare i LOT-em ...do Polski.

Podczas kolejnych prezentacji przedstawię trzy odwiedzone przeze mnie kaniony: **Grand, Bryce i Zion. Nazywa się je „Wielkimi Schodami” („The Grand Stairs”).**

**„Grand Canyon” (Wielki Kanion),
jeden z siedmiu cudów świata, fenomen ziemskiej natury**

Pierwsze spojrzenie na Kanion zrobiło na mnie oszałamiające wrażenie! Zaparło mi dech w piersiach, bo widok przekroczył granice mojej wyobraźni.

Stałam nad brzegiem czeluści w naszej Matce Ziemi. Pomyślałam... Ziemia pękła, popękała po horyzont - jak okiem sięgnąć! Trudno było dojrzeć dno i wijącą się tam wstążeczkę rzeki Kolorado.

Po tym widokowym szoku, a także - być może - pod wpływem dwu kilometrowej wysokości ponad poziomem morza, byłam zmuszona odejść na chwilę i odpocząć.

Dzięki punktom obserwacyjnym widziałam spektakularną, fascynującą intensywnością kolorów panoramę.

Wielki Kanion znajduje się w największym na świecie i najbardziej oryginalnym przełomie rzeki Kolorado. Długość mierzona nurtem rzeki wynosi 466 km. Zaczyna się od niewielkiej stacji z motelem - Lee's Ferry i kończy przy Grand Walsh Cliff.

Najgłębsze miejsce Kanionu jest przy Wąwozie Granitowym i wynosi ponad 2000 metrów poniżej krawędzi. Szerokość Kanionu od 800 metrów do 29 kilometrów. Kanion pogłębia się 16 metrów na 1 milion lat. Całkowita powierzchnia zajmuje 4926,66km².

Wielki Kanion wraz z przylegającym obszarem został ogłoszony w 1919 roku przez Kongres Stanów Zjednoczonych Parkiem Narodowym. Ustanowienie Parku zapobiegło w porę zamiarom budowy na jego obszarze zapory! Ostatecznie powstała ona w dolnym biegu rzeki Kolorado jako Glen Canyon Dam wraz ze sztucznym Jeziorem Powella (John Wesley Powell pierwszy sporządził mapy regionu i zbadał rzekę Kolorado ciągnącą się na długość 2300 km, przepływającą przez wiele kanionów i wpadającą do Zatoki Kalifornijskiej).

Niestety, naruszyło to i tak poważnie równowagę ekologiczną regionu.

Przepiękne ściany Kanionu są najprawdziwszym rajem dla geologów i badaczy z różnych dziedzin. Ich warstwy odsłaniają historię Ziemi od proterozoiku w prekambrze (1,8 mld lat) po trias w erze mezozoicznej (260 mln lat). Wiek Ziemi oblicza się na 4,5 miliarda lat. Można więc prześledzić około 2 miliardów lat jej historii.

Poziome warstwy skał nie poddały się naciskom i fałdowaniom, jakie obserwuje się w Górach Skalistych, z których wypiętrzył się płaskowyż Kanionu. W skałach Kanionu zawarte są łupki, iłołupki, wapień, piaskowce, granity i inne.

Każda warstwa ma inny odcień - całą paletę barw od jaskrawych do najciemniejszych na dole. Kolory skał uzależnione są od minerałów w nich znajdujących się, erozji i czynników klimatycznych. Dominują kolory rdzy, czerwieni, beżu, brązu, czerni. Kolory zmieniają się w zależności od pogody i pór roku.

Warstwy geologiczne niższe zawierają skamieliny morskich zwierząt, ryb, muszli, glonów i drzew, a wyżej szczątki dinozaurów.

Uczeni od ponad stu lat zastanawiają się, jak mogła utworzyć się tak gigantyczna szczelina.

Są różne hipotezy. Zgadza się, że nie byłoby jej, gdyby nie erozja spowodowana rwącą rzeką Kolorado. Wydaje się jednak niemożliwe, aby woda rzeczna zdołała przeciąć na pół tak potężny masyw skalny!

Nowsza hipoteza twierdzi, że pod wpływem ruchów i anomalii sejsmologicznych we wnętrzu Gór Skalistych („Rocky Mountains”) rozległy płaskowyż został wydzwignięty w ciągu paru milionów lat (a nawet w ciągu kilku dni!) na wysokość 2 kilometrów, tworząc megaszczelinę. Wykorzystała ją rzeka kontynuując proces erozji. Zanim to się stało, wiele milionów lat temu, była tu nadmorska nizina z licznymi rzekami (jedna z nich to Kolorado).

W Parku Wielkiego Kanionu żyje ponad 350 gatunków ptaków (w tym olbrzymie kondory, sępy, kruki...), 89 gatunków ssaków (kozice, króliki, pumy, wszędobylskie wiewiórki, rysie, sarny, kojoty, owce widłorogie, i inne), 47 gatunków gadów (grzechotniki, mnóstwo jaszczurek, skorpiony...), 9 gatunków płazów, 17 gatunków ryb.

Flora jest półpustynna. Zaobserwowano 1737 gatunków roślin naczyniowych, 167 gatunków grzybów, 64 mchów i 195 porostów.

Temperatura latem dochodzi do 48 stopni C, a zimą spada do - 18 stopni C.

Klimat jest suchy. Ulewne deszcze zimą i topniejący śnieg spada do rzeki. Woda nie wsiąka w skały lecz spada na dół. Stąd zwierzęta i rośliny musiały zaadaptować się do suchej i skalnej nawierzchni z bardzo płytką ilością ziemi oraz do ekstremalnych warunków pogodowych. Niestety, nie jest to raj dla flory i fauny. Jest to jednak raj dla turystów, których przybywa coraz więcej z najodleglejszych zakątków świata. Czekają na nich fascynujące piękno krajobrazu.

Osoby bardziej zaprawione w sporcie, chodzeniu i ceniący ciszę wybierają Północną, bardziej dziką i mało dostępną krawędź (North Rim:), 305 metrów wyższą i czynną tylko od 15 maja do 15 października.

Południowa Krawędź („South Rim”), czynna cały rok, jest niższa, łagodniejsza i przystosowana dla odwiedzających; bardziej cywilizowana! Tutaj rozlokowane są w dostępnych miejscach i zabezpieczone punkty widokowe, centrum turystyczne, informacja, kawiarnie, sklepiki a z Grand Canyon Village jeżdżą autobusy turystyczne, z okien których można podziwiać widoki. Są klimatyzowane, jazda jest komfortowa.

Autobusy podjeżdżają aż do zabytkowych budowli Indian Navajo (zaadaptowanych na potrzeby turystów!).

Uczestnicy wycieczek mogą skorzystać z tzw. „Skywalk” - platformy widokowej w kształcie podkowy zbudowanej w 2007 roku, której podłoga jest szklanym pomostem nad zachodnią częścią Kanionu, usytuowanym 1219 m nad dnem Kanionu i wystającym 20 metrów od krawędzi urwiska. Znajduje się na terenie rezerwatu Indian Hawasupaji. Zmieści się na niej 120 osób i wytrzyma wiatry wiejące 160 km na godzinę. Wstęp na platformę dla wycieczek za okazaniem biletów.

Turyści szukający bardziej emocjonujących sposobów zwiedzania mogą skorzystać z lotów helikopterem, ze spływów pontonami na rzece Kolorado w dole Kanionu, z obozów przetrwania prowadzonych przez byłych komandosów, schodzenie szlakami na dół Kanionu lub zjeżdżanie na mułach, jazda konna i inne.

Trudno dostrzec z góry całe piękno Wielkiego Kanionu gdzie w dole kryją się przepiękne widoki: wodospady, labirynty, grotty, przepiękna zieleń i kolorowe warstwy ścian, wpływające do rzeki dopływy.

Na ścianach odkryto liczne ślady skalnych domostw, pismo obrazkowe, ślady bytności Indian prekolumbijskich sprzed 3,5 tysiąca lat - Havasupaji. Według wierzeń plemienia Hopi,

w głębinach dopływu Little Colorado znajduje się otwór, przez który pierwsi ludzie wkroczyli na świat!

Zauroczeniu ogromem i pięknem Wielkiego Kanionu nieodparcie towarzyszy doznanie przemijalności. Jesteśmy świadkami procesu formowania się skorupy ziemskiej, procesu, który wciąż trwa bez naszego udziału!

Cóż znaczą dzieje naszej cywilizacji, nasze własne życie w perspektywie setek milionów lat....

Święty Paweł pisał do Rzymian: „*Od stworzenia świata niewidzialne Boga przymioty - wiekuista Jego potęga oraz bóstwo - stają się widzialne dla umysłu przez Jego dzieła*” (RZ.1, 20).

[ZDJĘCIA z wykładu Halina Bednarska \(Grand Canyon 2018\) >>>](#)

PodróżujMY z S@S

Halina Bednarska
AMERYKAŃSKIE PARKI NARODOWE GRAND CANYON
15 lutego 2018 godz. 11.00
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, ul. Rajska 1, sala 247 (II piętro)
www.sas.tpnk.org.pl

tytuł
termin
wstęp wolny

